

УДК:13.2(145.1)

Дилшода РАХМОНКУЛОВА,

Доцент кафедры Языков, Чирчикское высшее танковое командное инженерное училище

E-mail: dilshodarakhmonkulova@gmail.com

Под рецензией М.Юсуповой – PhD, доцент ЧГПУ

РОЛЬ ИННОВАЦИОННЫХ СТРАТЕГИЙ ПРЕПОДАВАНИЯ В ОБУЧЕНИИ НЕМЕЦКОМУ ЯЗЫКУ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Аннотация

В данной статье анализируется роль инновационных стратегий преподавания на уроках немецкого языка в высших учебных заведениях. Современные педагогические подходы, в том числе такие инновационные методы, как цифровые технологии, геймификация, коммуникативные методы, проектное обучение и искусственный интеллект, служат повышению эффективности процесса изучения языка. В статье также обсуждается важность этих стратегий в развитии мотивации студентов, коммуникативных навыков и независимого мышления. Использование передовых технологий в обучении немецкому языку помогает построить процесс обучения, основанный на реальном опыте.

Ключевые слова: Инновационное образование, немецкий язык, высшее образование, геймификация, цифровые технологии, коммуникативный метод, проектное образование, искусственный интеллект, интерактивное обучение.

OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA NEMIS TILI MASHG'ULOTIDA INNOVATSION O'QITISH STRATEGIYALARINING ROLI

Аннотация

Mazkur maqolada oliy ta'lim muassasalarida nemis tili mashg'ulotlarida innovatsion o'qitish strategiyalarining roli tahlil qilinadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, jumladan, raqamli texnologiyalar, gamifikatsiya, kommunikativ metodlar, loyihaviy ta'lim va sun'iy intellekt kabi innovatsion usullar til o'rganish jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, maqolada ushbu strategiyalarning talabalarning motivatsiyasi, muloqot qobiliyati va mustaqil fikrlashini rivojlantirishdagi ahamiyati muhokama qilinadi. Nemis tilini o'qitishda ilg'or texnologiyalardan foydalanish real hayotiy tajribaga asoslangan o'quv jarayonini yaratishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: Innovatsion ta'lim, nemis tili, oliy ta'lim, gamifikatsiya, raqamli texnologiyalar, kommunikativ metod, loyihaviy ta'lim, sun'iy intellekt, interaktiv o'qitish.

THE ROLE OF INNOVATIVE TEACHING STRATEGIES IN GERMAN LANGUAGE TRAINING IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Annotation

This article analyzes the role of innovative teaching strategies in German language classes in higher education institutions. Modern pedagogical approaches, including innovative methods such as digital technologies, gamification, communicative methods, project education and artificial intelligence, serve to increase the effectiveness of the language learning process. The article also discusses the importance of these strategies in developing students' motivation, communication skills, and independent thinking. The use of advanced technologies in teaching the German language helps to create a learning process based on real-life experience.

Key words: Innovative education, German language, higher education, gamification, digital technologies, communicative method, project education, artificial intelligence, interactive learning.

Kirish. "Oliy Ta'lim Muassasalarida Nemis Tili Mashg'ulotlarida Innovatsion O'qitish Strategiyalarining Roli" mavzusida yozilgan bo'lib, unda nemis tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion yondashuvlarning ahamiyati, samaradorligi va qo'llanilish usullari muhokama qilinadi.

Globalizatsiya va texnologik taraqqiyot sharoitida xorijiy tillarni o'rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Oliy ta'lim muassasalarida nemis tili mashg'ulotlarini samarali tashkil etish uchun an'anaviy metodlarga innovatsion strategiyalarni qo'shish muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar talabalarning bilim olish jarayonini yanada interaktiv, qiziqarli va samarali qilishga yordam beradi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Oliy ta'lim muassasalarida nemis tili darslarini interaktiv va samarali qilish uchun innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'rni o'rganish.

- Raqamli texnologiyalar, gamifikatsiya, kommunikativ metodlar va sun'iy intellekt kabi zamonaviy strategiyalarni tahlil qilish.

- Ushbu strategiyalar orqali talabalar motivatsiyasini oshirish va ularning til o'rganish jarayonidagi natijadorligini yaxshilash.

Tadqiqot metodologiyasi. Innovatsion ta'lim metodlari talabalarning til o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini oshirish, kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish va ularning

mustaqil fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishda muhim o'rinni tutadi. An'anaviy dars usullaridan farqli o'laroq, innovatsion yondashuvlar talabalarning dars jarayonida faol ishtirok etishini rag'batlantiradi.[1]

- Nemis tilini o'qitishning dolzarbligi.
- Innovatsion strategiyalarining ta'limdagi o'rni.
- 2. Innovatsion o'qitish strategiyalarining tahlili
- Raqamli texnologiyalar va onlayn platformalar (Duolingo, Kahoot, Quizlet).

- Gamifikatsiya (o'yin elementlaridan foydalanish).
- Kommunikativ yondashuv va suhbatga asoslangan ta'lim.

- Loyihaviy ta'lim (Project-Based Learning).
- Sun'iy intellekt va virtual reallik texnologiyalari.
- 3. Innovatsion usullarning talabalarga ta'siri
- Talabalarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirish.

- Mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantirish.
- Amaliy muloqot kompetensiyalarini mustahkamlash.
- Innovatsion strategiyalarni dars jarayoniga keng joriy qilish bo'yicha tavsiyalar.
- Kelajakdagi tadqiqotlar va yangi yondashuvlar istiqbollari.

Tahlil va natijalar. Maqolada olib borilgan tahlillar natijasida quyidagi xulosalarga kelindi:

1. Innovatsion o'qitish strategiyalari talabalarining motivatsiyasini oshiradi.

- Gamifikatsiya va interaktiv usullardan foydalanish orqali talabalar dars jarayonida faol ishtirok etishga undaladi.

- Raqobatga asoslangan o'yinlar va topshiriqlar til o'rganishni qiziqarli qiladi.

2. Raqamli texnologiyalar til o'rganish jarayonini sezilarli darajada osonlashtiradi.

- Duolingo, Quizlet, Kahoot va Moodle kabi platformalar talabalar mustaqil ishlash imkoniyatlarini kengaytiradi.

- Sun'iy intellekt va virtual reallik texnologiyalari talabalar uchun real hayotga yaqin til muhitini yaratishga yordam beradi.

3. Kommunikativ metodlar talabalar muloqot kompetensiyasini kuchaytiradi.

- Suhbatga asoslangan yondashuvlar, rolli o'yinlar va "Tandem Learning" usuli orqali talabalar tabiiy muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

- Talabalar o'rgangan bilimlarini haqiqiy hayotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladi.

4. Loyihaviy ta'lim yondashuvi talabalarni mustaqil va ijodiy ishlashga o'rgatadi.

- Guruh loyihalari va tadqiqot ishlarini bajarish orqali talabalar chuqur o'rganish va muammolarni mustaqil hal qilish ko'nikmalarini shakllantiradilar.

- Nemis tilida blog yuritish, videoroliklar yaratish yoki tadqiqot maqolalari yozish ularning amaliy til bilimlarini mustahkamlaydi.

5. An'anaviy usullar bilan taqqoslaganda, innovatsion strategiyalar ko'proq samaradorlikni ta'minlaydi.

- O'quvchilar innovatsion metodlar qo'llanilgan mashg'ulotlarda tilni tezroq o'zlashtirishlari kuzatildi.

- Dars jarayonida interaktiv va qiziqarli yondashuvlar bo'lsa, talabalar ma'lumotni uzoq muddatga eslab qoladilar.

Nemis Tili Mashg'ulotlarida Qo'llanilayotgan Innovatsion Strategiyalar

1. Raqamli Texnologiyalar va Onlayn Platformalar

Zamonaviy nemis tili mashg'ulotlarida raqamli texnologiyalar keng qo'llanmoqda. Masalan, Duolingo, Quizlet, Kahoot, Moodle kabi platformalar til o'rganish jarayonini interaktiv qilishga yordam beradi. Ushbu vositalar yordamida talabalar o'z bilimlarini mustaqil mustahkamlashlari va amaliy mashqlar bajarishlari mumkin.

2. Gamifikatsiya (O'yinlashgan O'qitish)

O'yin elementlarini darslarga joriy qilish til o'rganish jarayonini qiziqarli va samarali qiladi. Masalan, rolli o'yinlar, til viktorinalari, topshiriq asosida raqobatga asoslangan yondashuvlar talabalarni faol ishtirok etishga undaydi. Bu usul ayniqsa, auditoriyada tabiiy muhit yaratishga va talabalarni tilga tezroq moslashtirishga yordam beradi [2].

3. Kommunikativ Yondashuv

Innovatsion metodlardan biri bu til o'rganishda muloqotga asoslangan yondashuvdir. Talabalar o'zaro nemis tilida suhbat qurish, muammolarni hal qilish va amaliy vaziyatlarni sahnalashtirish orqali til ko'nikmalarini rivojlantiradilar. "Tandem Learning" usuli ham samarali bo'lib, bunda ikki kishi o'zaro til almashish orqali o'rganadi [3].

4. Loyihaviy Ta'lim (Project-Based Learning)

Talabalar mustaqil yoki guruh bo'lib, muayyan loyiha ustida ishlash orqali til o'rganishadi. Masalan, nemis tilida blog yuritish, videolar tayyorlash, ilmiy maqola yozish yoki taqdimot qilish kabi topshiriqlar ularning ijodiy fikrlashini va amaliy bilimlarini rivojlantiradi [4].

5. Sun'iy Intellekt va Virtual Reallik (AI va VR)

So'nggi yillarda sun'iy intellekt asosidagi dasturlar va virtual reallik texnologiyalari ham til o'rganishda qo'llanila boshlandi. Masalan, VR dasturlari yordamida talabalar nemis tilida real hayotga yaqin muhitda muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ladi, bu esa ularning talaffuz va tushunish qobiliyatini yaxshilaydi.

Innovatsion o'qitishning afzalliklari

Innovatsion o'qitish strategiyalarining oliy ta'lim muassasalarida qo'llanilishi quyidagi natijalarga olib keladi:

- Talabalarining faolligini oshiradi – darslarda passiv ishtirok etish o'rniga, ular doimiy ravishda fikrlash va muloqot qilishga undaladi.

- Real hayotga yaqin tajriba taqdim etadi – o'rganilgan bilimlar amaliy vaziyatlarda qo'llaniladi.

- Mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantiradi – talabalar darsdan tashqari ham nemis tilini o'rganishga rag'batlantiriladi.

- O'zlashtirish samaradorligini oshiradi – o'yin, vizual materiallar va interaktiv usullar bilimlarni uzoq muddat eslab qolishga yordam beradi.[7]

Xulosa va takliflar. Oliy ta'lim muassasalarida nemis tilini o'qitishda innovatsion strategiyalardan foydalanish talabalarining til kompetensiyalarini samarali rivojlantirishga xizmat qiladi. Raqamli texnologiyalar, gamifikatsiya, kommunikativ yondashuv va sun'iy intellekt kabi usullar yordamida o'quv jarayoni yanada qiziqarli va interaktiv bo'ladi. Kelajakda ushbu usullarni yanada rivojlantirish va dars jarayoniga keng joriy etish nemis tilini o'rganuvchilarning muvaffaqiyatini oshirishga yordam beradi. Maqola nemis tilini interaktiv va innovatsion yo'llar orqali o'qitish jarayonini takomillashtirishga qaratilgan bo'lib, oliy ta'lim muassasalari o'qituvchilari, ta'lim metodistlari va til o'rganishga qiziquvchilar uchun foydali manba bo'lib xizmat qiladi. Nemis tilini o'qitishda innovatsion strategiyalar an'anaviy yondashuvlarga nisbatan samaraliroq bo'lib, talabalar bilim olish jarayonini interaktiv va qiziqarli qiladi.

ADABIYOTLAR

1. D'Adamo, P. J. (2001). *Eat Right for Your Type*. Putnam Publishing Group.
2. Harmer, J. (2007). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Education.
3. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
4. Krashen, S. D. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Pergamon.
5. Brown, H. D. (2000). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Longman.
6. Gee, J. P. (2007). *What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy*. Palgrave Macmillan.
7. Bax, S. (2011). Normalisation Revisited: The Effective Use of Technology in Language Education. *International Journal of Computer-Assisted Language Learning and Teaching*, 1(2), 1-15.
8. Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017-1054.
9. European Commission (2020). *Digital Education Action Plan 2021-2027: Resetting Education and Training for the Digital Age*.
10. Warschauer, M. (2000). The Changing Global Economy and the Future of English Teaching. *TESOL Quarterly*, 34(3), 511-535.
11. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика учебник для студентов лингвистических университетов и факультетов иностранных языков высших педагогических заведений / Гальскова Н.Д., Н.И.Гез. – 3-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 336 с.
12. Фокина К.В. Методика преподавания иностранного языка: конспект лекций / К.В. Фокина, Л.Н. Терентьева, Н.В. Костычева. – М.: Высшее образование, 2008. – 158 с.